בסוד שיח

שאלת שיח

הראשון ברשימה: "מכון שיינ"

חה"כ של יהדות התורה, ה"ה יעקב ליצמן ומשה גפני נראו שמחים ועולזים ר"מסרגנים" לרעיון המרושע לפרק את המשרד לעניני דתות, לחסל את המועצות הדתיות ולצמצם את מספרם של רבני הקהילות משניים לאחד. ח"כ לי צמן אמר לכל מי שהיה מוכן לשמוע, כי "לאגר דת־ישראל ממילא אין מועצות דתיות ואין רבנים – אז שיעשו מה שרוצים". אשר למשרד לענייני דתות הבהיר ח"כ ליצמן: "אנחנו את שלנו ממילא נקבל".

לא עברו אלא מספר ימים ודווקא מגוחלי מר סרות של הציבור הדתי התחילו להבין את מס־ מעות המחלוקה לחסל את משרד הדתות. וללו הודיעו לעדכן את האדמו"ר מגור שליט"א את ראשי הציבור ה"ליטאי" והשניים, ליצמן וגפני, נתבקשו לעשות מיד "סיבוב פרסה". לאמור: לפעול נגד המגמות של אחד בית ויוסי ביילין בכל דרך אפשרית.

קשה להבין כיצד יהודי שומר תורה ומצוות, השוקד שתוך למהלך שתכליתו לפגוע בערכים של יהדותו נבון, המועצות הדתיות, בחלקן, מעונות ויאד־נציציה, אבל מכאן ועד לחיסולן רחוקה הדרך.

אין ספק כלל כי במקום שיש עוד רב, ועוד לת מועצה דתית, יש יותר שיעורי־תורה, יותר עשייה דתית, נושאי הכשרות, המקוואות והע רוב ממופלים טוב יותר ויש גם מסגרת להיכן לתעל את האברכים המבקשים להתפרנס בכ בוד. חיסול המועצות הדתיות יפגע יותר בעור רים מהמגזר החרדי, וכן יהיה הדבר כאשר יצומצמו המשרות הרבניות ולכן לא היתה ברד רה סיבת השמחה האוחלית של שני חברי הכנ סת שאמורים לראוג לקהל שולחיהם.

מי שמכיר היטב את המבנה התקציבי של מר

סדות התורה, יהיו אשר יהיו, ביקות סרוגות או חרדים, ישיל ספק רב אם ה"ה גפני וליצמן יראויים להיות הרבריס של הציבור החרדי, לאחר שפיזזו ככל מקום את דבר תמיכתם בצ עדיו של יוסי ביילין לפרק את המשרד לעניי ני דתות.

כל ההקרמה הזאת לא באה אלא להזהיר מפני המגמות המסתמנות במשרד אחד דוקא: משרד הינוך והכל הולך אל מקום אחר: לצמ צום עד למינימום האפשרי את כוח השפעתה של דת ישראל ותורת ישראל.

הגיע לירי מכתב ששלח מגוחל מכון ש"י שליט אוניברסיטת "בר אילן", אבי רט, ליריד המכון בעצם הימים האלה. "מתוכנו למרתי, כי המכון המוצלח הזה עומד בפני סכנת סגירה ואין מדובר באיום, אלא במציאות עגומה, שקשה להאמין שהיא אכן עומדת על סרך יומ נו.

כולם מכירים את מכון ש"י בגלל נהירות האר לפים לשמוע את שיעוריו של הרב מרדכי אלין שליט"א, שהמכון הוא אכסניה להם. אבל הפעי לות הזאת עם כל עוצמתה, היא רק פסיק בהיר קף עבודתו של המכון הזה.

במשך השנים הקים המכון ופיתח מערך מר וון של פעילויות המיועדות לציבור הרחב, וב מיוחד למוסדות הינוך הכלליים בארץ. המכון קיים עשרות ימי עיון מדי שנה לאלפי תלמי רים בתיכונים הכלליים וגם זה רק אפס קצוו מאורך חיובב פעילותו.

כך, למשל, המכון מקיים פעילות יהודית וציונית בקרב מספר קהילות יהודיות ומוסדות חינוך באה"ב ובדרום־אפריקה, שמטרתה להר חינוך אהבת ארץ ותורה ולחשיב בנים לגבולם. טיף אהבת ארץ ותורה ולחשיב בנים לגבולם. בתקופה הלא קלה שאנו נתונים בה, תרומתו של מכון ש"י לטובלנות ואהבת הזולת, היתה משמעותית.

את כל העבודה הזאת עשה, ובינתיים עושה, צוות קטן ומצומצם אבל מאד אפקטיבי המונע מתוך תחושה של שליחות.

לפני שלושה שבועות קיבל אבי רט הדעה ממשרד החינוך על קיצוץ של קרוב ל־80 אחוז בהקצבה למכון לשנת אלפיים. במקביל גם כמות התרומות הפרטיות ירדה באופן משמעי תי, בניסוק של צרכי עמך מרובים ותוהי האמת אין להתכחש אליה.

מכון ש"י שהוקם לפני 20 שנה כעמותה עצ מאית, מסמן את סוד הצלחותיו הגדול של מנ שלת אחד ברק, "אני" שומע כבר על עוד ולתנות שתורקות בכמה מהמוסדות החשובים.

ובעוד שורות אלו נכתבות (יום ראשון בצה רים) מבהירים בשמו של השר ביילין כי הוא אינו רוצה לפגוע בישיבות ובמוסדות התורה והוא מבקש הצעה על המסגרת שדרכה יעברו הכספים ובלבד שלא יהיה זה המשרד לענייני דתות.

כמה מראשי המוסדות הדתיים־ציוניים נר סים להאמין לו ואני מציע לכולם להאמין לת פיסת עולמו היסודית. שבאה לידי ביטוי בספ רו האחרון. "מותו של הדוד מאמריקה".

על־פי טפרו, ביילין מבקש למזער את היה רות האוטודידוכטית למינימום האפשרי. ואין הוא מבדיל בין כיפות סריגות לבין כיפות שחר רות.

ביילין תותר להפוך ליהודים כ־2 מיליון בני אדם "קרובים מאד ליהודים ואינם מתנ־יהדים". ואיך הוא סבור שיש להפכם ליהודים? "אנשים אלה הקרובים ליהודים והחפצים להיות מגר רים כיהודים, צריכים לקבל את הזכות להצטרף לעם היהודי כתוצאה מהגדרה עצמית שלהם.

אני יכול לראות מצב שבו פלוני שאינו יהר די פונה לקהילה היהודית במקום מגוריו ומבקש להיהדם כבן הקהילה, והיא תרשום את היהדו מחדש לשורותיה כלי לעורך לו טקס רתי־ כן גם יהיה הדבר בארץ: המערכת העוסקת ברישום תצטרף להשתכנע כי הפונה אליה המבקש להיהדם כיהודי, אינו עושה זאת בדי לנצל זכויות... אך בסופו של דבר יירשם הפונה כיהר די ויוכל להצטרף לעם היהודי."

ביילין מבקש לבסס בכל דרך אפשרית את הזהר החילוני לצד שלושת הזהרים. "זהם זה עשוי להיות הגדול ביותר והוא יכול לפתח לע צמו הליך לגיור חילוני".

מתוך נקודת מוצא זו תותר ביילין לנסר במוקדי הכוח הדתיים ככל שרק יינתן הדבר, וכל אלה שחוללמים כי ניתן להידבר עמו יעם חבריו - טועים. הכל אפשרי רק לטווח הקצר ביותר. לטווח הארוך יותר, יש להקים לאלתר משה מייחר עם כל הכוחות האפקטיביים כדי להציל את מדינת־ישראל מאובדן זהותה היהר דית.

בסוד שיח אדמו"רים

בהיכלות הגבוהים

הנאצות מכון "שפתי צדיק" שעליד מורשת בית פילק, כינסה ליקוטים, הערות, אירושים וביאורים על השי"ס, תנ"ך והפילה "גרגרים מדברי תורתו" של הגאון החסיד רבי נתן לוב רס זצ"ל. בספר, "שארית נתן", גם סיפורים שרבי נתן שמע ממקור ראשון או ממקור אמין וחלקם מובאים כאן בשל מיוחדותם.

את הגאון החסיד הזה (גור) הזכרנו בכר בם דור זה, על צדר מחצבתו, ואין ספק כלל, כי רק על היקף יריעותיו ובאורתו, אפשר למלא כמה מעמודי העתון. זי"ע.

במסכת תענית (דף י"ח) מספרת הגמרא על לולייניס ופפוס, שבתרבו בידי שוריינוס בלודקיא. (מובא שם בירש"י שהם מסרו נפשם להריגה כדי להציל את ישראל, ועליהם אמ רה: הרוגי לוד אין כל בריה יכולה לעמוד במ חיצתן.) סרס הריגתם אמר להם שוריינוס: אם מעמו של חבניה, מישאל ועזריה אתם, יבוא אלוקיכם ויציל אתכם מידו כדרך שהציל את חבניה, מישאל ועזריה מיד נבוכדנצר. אמרו לו: חבניה, מישאל ועזריה צדיקים גמורים הין וראויין הין לעשות להם נס. ונבוכדנצר מלך הגוי היה וראוי לעשות נס על־ידו. אותו רשע (שוריינוס) הרשה הוא ואינו ראוי ליע שות נס על־ידו, ואנו נתחייבנו להריגה למ קום, ואם אין אתה הדבנו – הרבה הדרגים יש לו למקם בעולמו, שמוצין בנו והדבנו אר תבו אלא לא מסרנו הקב"ה בידך, אלא שע תיר ליעשׂות דמינו מידך. אף־על־פי־כן הרבנו, ומסיימת הגמרא: לא זו משם עד שבאו ריד שלי (שני שרים) מרומי וסבעו את מוחי (של שוריינוס) בגיזרין.

בעניין זה מביא רבי נתן מעשה ששמע מפי רבינו:

בהקפות השנה התגורר בקראקא בנו של הצרופה.

בהגיעם לפרשת "כי תצא" סברו כי כאן מצא בעל חוב מקום לגבות את חובו. שוחרי ניתן להוכיח מהפרשה שאפשר להתיר בימינו אישורים רבים. וה"ראיה" מציגו בפרשה (על אשת יפת תואר) "לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע". לכן, כיוון, כאשר היצר הוא גדול, יש לאפשר דברים רבים, כדי שלא ייעשו באי סור.

כשנכנס הרב אברמסקי לשיעור פתח ואמר: מפרשתנו יש להוכיח, כי כל ציווי שאי אפשר לעמוד בו התירה התורה. שוחרי אשת יפת תואר התורה מחמת שאי־אפשר להתגבר על זה. אם כן, הסיק ואמר, ודאים אנו שהדברים שנאמרו בתורה אפשר ואפשר לקיימם, כי אם לא היתה אפשרות לעמוד כנגד פיתוי־היצר, היתה התורה מתירה זאת. לאחר הדברים הללו של הגאון הרב אברמסקי, כמובן שהתלמידים כבר לא יכלו לפתוח את פיהם.

★

המגיד הגדול ממוזיש זצוק"ל, תלמידו של מקים עולה של תנועת החסידות רבי יש ראל בעל־שם־טוב, הלך פעם בליוויית חבורה מחסידיו. בדרכם הביאם המגיד לבית שוהלונר תיו פונים להתחתית הרחוב וניתן היה לראות את הבעשה בתוכו.

"חסתכלו ודאו" – אמר להם המגיד ממזר־ שם. כשהביטו החסידים פנימה, נגלה לעיניהם מחזה תמוה: חבורת שודדים מסובים סביב בעל "דברי חיים" מצאנז זצ"ל, הרה"ק ר' יצחק ישעיה זצ"ל, האדמו"ר מטשורוב. נראה אליו בחלומו אביו, הקדוש רבי חיים מצאנז לבוש לבנים. אמר לו: רע, כי מחר יגיעו הגרמנים הנה. אם ברצונך להימלט ולהינצל, יש לך אמ שרות לברוח דרך יער פלוני, והראה לו אביו באצבעו את הכיוון. כך תוכל להשתחרר ולה ציל את חייך. אולם, לחודי ידוע לך, כי היהד דים שנתרבו בימים אלו על קדושת השם, נתעלו נשמותיהם להיכלות גבוהים, אשר אף אם תחיה מאות שנים ותעסוק בתורה ובעבר רה, לא בדרך פשוטה אלא באופן ובדרך שאנ עשקתי – לא תוכל להגיע למקום כה גבוה.

האדמו"ר משטורוב קם משנתו כולו נרעש ונפחד. כינס מיד את חסידיו ומכריו וסיפר להם את הדברים כלשונם.

ואכן כך היה. למחרת בשעות לפנה"צ הגר עו הנאצים ימ"ש. הללו ציוו לרכז את כל יהר די הקהילה ואת העומד בראשם בכיכר העיר. מרצה גרמני שפל הפיל את האדמו"ר ארצה, הניח רגלו המטמאה על צווארו ואמר: אני נותן לאלוקיך חמש דקות להצילך. אולר בעם במצ עו המטומר בראשו של הרבי ודצוא נפש הי"ד.

★

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, נודע בפיקחותו הגדולה. כאשר כיהן כרב בלונדון, היה מלמד שיעור בפרשת השבוע. בין השוד עים היו אנשים שהושפעו מרוח ההשכלה, ובאורחות חייהם הוערזקו קימעא מדרך התורה לשולחן ולפניהם קערות בשר ולראשיהם "ש טריימלך". ולא יכלו החסידים להסביר לעצ מם את המראה המוזר והמופלא: שוורים עם "שטריימלך".

אמר להם המגיד: כשאדם אוכל בשר, יכול הוא להעלות את הבשר מדרגת "חי" לדרגת "מדבר". זאת, אם אכילתו בראי. אולם, אם חס וחלילה אוכל שלא בקדושה מוריד הוא את עצמו מדרגת "מדבר" לדרגת "חי", והיינו נהפך לשור ממש, לפי שהבשר שאוכל נעשה חלק מגופו.

החסידים הללו שראיתם, אכלו ואכלו ולא קידשו אכילתם, עד שהמכו לשוורים, אולם ה"שטריימל" שעל ראשם נשאר אותו "שטרי מל". האדם בעיניו הבשריות אינו רואה זאת. אולם, על־ידי גילוי־עיניים מן השמים, יכולים לראות את הכל ואתם זכיתם לראות כיצד נראה באמת יהודי שאינו מכוון באכילתו את הכוונות הראויות.

★

כשבריה רינגו הולכי־רגל על אחד מבני הקהילה על שהוא נוטל כסף מבאי הבדקה. "הוא אינו צריך לישול ונוטל" – אמרו. אחר פטירתו נודע כי את כל הכסף שהיה נוטל מבי באי הבדקה, היה נותן לעניים בני־שובים שהי תביישו לקחת מן הגבאים שמא יודע הרבר ברחובה של עיר.

הלה היה חותם על טופסי הקבלות בשם "ד כריה חתניה דר' לוי", ומאחר יותר הבינו כי בוחיתתו זו ביקש לרמוז על המעשה המובא בירושלמי (שקלים פרק ה' הלכה ו').

ר' זכריה חתניה דר' לוי, הליזו עליו שמב קש צדקה אעפ"י שאינו צריך ליקח ואחר שפר תתו נודע שלא נקבה מזה כלל, אלא היה נותנה לעניים שהתביישו ליקח.

עיתון חרדי עצמאי | לייבעלע פרידמן | עורכת המוסף: נעמי גולן